

Grondwettelijk Hof

PERSBERICHT
ARRESTEN 88/2021 EN 89/2021

Het Hof verwerpt de vorderingen tot schorsing van het Vlaams decreet tot invoering van de afzonderingsplicht en de contactopsporing in het kader van COVID-19

Tegen het Vlaams decreet tot invoering van de afzonderingsplicht en de contactopsporing in het kader van COVID-19 werden twee afzonderlijke verzoekschriften tot schorsing en vernietiging ingediend. Dit decreet voorziet in het kader van de strijd tegen COVID-19 in een verplichting tot afzondering, een controle op de naleving ervan en strafsancities voor de overtreders. Verder voorziet het in een uitwisseling van persoonsgegevens met de gemeenten met betrekking tot de identiteit van degene die in afzondering moet gaan, waar hij dat doet en hoe lang. Het Hof oordeelt in twee afzonderlijke arresten, in het kader van de vorderingen tot schorsing, dat de verzoekende partijen niet aantonen dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepaling hun een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen en verwerpt bijgevolg de vorderingen tot schorsing.

1. Context van de zaak

Het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 18 december 2020 « tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 » kadert in het aanvullen en het actualiseren van het arsenaal aan maatregelen die de verschillende overheden hebben genomen om de COVID-19 pandemie te bestrijden en verdere verspreiding van het SARS-CoV-2-virus tegen te gaan. Die maatregelen hebben enerzijds betrekking op de beveiliging van de samenleving tegen het virus en de verspreiding ervan. Zo wordt de **verplichte afzondering** als maatregel ingevoegd, waarvan de naleving wordt gecontroleerd en de niet-naleving strafbaar wordt gesteld. Anderzijds hebben zij betrekking op de **gegevensverwerking** van bepaalde categorieën van personen in het kader van de handhaving en de contactopsporing, die eerder al werd ingesteld bij het voormelde decreet van 29 mei 2020.

Tegen het decreet van 18 december 2020 werden twee afzonderlijke verzoekschriften tot schorsing en vernietiging ingediend, telkens door particulieren.

2. Onderzoek door het Hof

Om de schorsing van het decreet te bekomen, dienen de verzoekers aan te tonen dat de middelen die zij aanvoeren ernstig zijn en dat de onmiddellijke uitvoering van dit decreet hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

2.1 Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Een schorsing door het Hof moet kunnen voorkomen dat voor de verzoekende partijen een risico op een ernstig nadeel zou ontstaan door de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm, nadeel dat bij een eventuele vernietiging niet of nog moeilijk zou kunnen worden hersteld. Het is om die reden dat de verzoekers dit risico in hun verzoekschrift moeten aantonen.

Het Hof stelt eerst vast dat de verzoekende partijen in de beide zaken enkel met betrekking tot de verplichte afzondering een moeilijk te herstellen ernstig nadeel aanvoeren. Bijgevolg beperkt het Hof zijn onderzoek tot de decretale bepalingen die daarop betrekking hebben.

De verzoekende partijen steunen hun moeilijk te herstellen ernstig nadeel op de aanname dat de verplichte afzondering als een « vrijheidsberoving » in de zin van artikel 5, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens moet worden beschouwd. Volgens de Vlaamse Regering is die maatregel daarentegen een « vrijheidsbeperking » in de zin van artikel 2 van het Vierde Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Het Hof leidt uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens af dat de kwalificatie van een vrijheidsbeperkende maatregel als een beperking van de bewegingsvrijheid dan wel als een vrijheidsberoving afhangt van verschillende factoren, die steeds *in concreto* dienen te worden onderzocht. Daarbij dient niet zozeer rekening te worden gehouden met de inhoud van de maatregel, maar veeleer met zijn intensiteit. Belangrijke factoren voor dit onderzoek zijn de context waarin hij is genomen, zijn aard, zijn duur, zijn gevolgen en zijn uitvoeringswijze.

Wat de **context** betreft, moet volgens het Hof rekening worden gehouden met de eigenschappen van het SARS-CoV-2-virus en met de epidemiologische realiteit van de COVID-19-pandemie. Het SARS-CoV-2-virus is een zeer besmettelijk virus dat overdraagbaar is via de lucht en dat in de praktijk hoofdzakelijk via de ademhaling wordt overgedragen. Nauwe fysieke contacten tussen personen vormen dus de grootste risicofactor. De COVID-19-pandemie wordt bovendien gekenmerkt door een hoog reproductiegetal, zodat zij, zonder sanitaire maatregelen, kan leiden tot een zeer snelle exponentiële verspreiding. Het Hof stelt vast dat de bestreden maatregel, als een vorm van preventieve afzondering, de verspreiding van het SARS-CoV-2-virus kan beperken door te vermijden dat asymptomatische patiënten of patiënten die nog geen ziektesymptomen vertonen, anderen besmetten.

Met betrekking tot de **aard** van de vrijheidsbeperkende maatregel stelt het Hof weliswaar vast dat zij op aanzienlijke wijze de bewegingsvrijheid beperkt, maar dat zij niet gepaard gaat met fysieke dwang, noch met een permanente bewaking van de betrokkene. De plaats van de afzondering wordt niet opgelegd door de overheid, maar kan vrij worden gekozen door de betrokkene. Gelet op het feit dat de verplichting tot afzondering bovendien niet absoluut is, maar tijdelijk kan worden opgeheven om een noodzakelijke activiteit te vervullen die niet kan worden uitgesteld en waarvan ten aanzien van bepaalde categorieën van personen vrijstelling kan worden verleend, kan de tijdelijke afzondering, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, niet met een voorlopige hechtenis worden gelijkgesteld.

Wat de **duur** van de verplichte afzondering betreft, merkt het Hof op dat de bestreden bepaling de Vlaamse Regering ertoe verplicht de termijn van de tijdelijke afzondering te bepalen op basis van de wetenschappelijke inzichten over de incubatietijd van COVID-19. De bestreden bepaling preciseert bovendien dat de tijdelijke afzondering afloopt als uit een onderzoek blijkt dat de betrokkene geen gevaar vormt voor de volksgezondheid.

Ten aanzien van de **gevolgen** van de verplichte afzondering, bevat de bestreden bepaling, behoudens de verplichting om zich te laten testen, geen beperkingen op de tijdsbesteding van de betrokkene. Deze kan gedurende de ganse duur van zijn afzondering alle activiteiten ontplooiën die met die afzondering verenigbaar zijn, inclusief telewerken, voor zover zij niet in strijd zijn met andere maatregelen die in het kader van de strijd tegen de COVID-19-pandemie zouden zijn genomen. Tevens kan hij onbeperkt via alle telecommunicatiemiddelen contact houden met derden en kan hij zich onbeperkt informeren.

Het geheel van deze kenmerken brengt het Hof tot de conclusie dat de verplichte afzondering, ondanks het ingrijpende karakter ervan en de mogelijke strafsancities, als een beperking op de bewegingsvrijheid in de zin van artikel 2 van het Vierde Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en niet als een vrijheidsberoving in de zin van artikel 5, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, moet worden beschouwd. Vermits de door de verzoekende partijen aangebrachte motivering van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel op een onjuiste kwalificatie berust, is het moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet aangetoond.

2.2 Ernst van de middelen

Aangezien niet wordt aangetoond dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou kunnen doen ontstaan, dient het Hof de ernst van de middelen niet te onderzoeken. De beoordeling van de middelen zal pas plaatsvinden wanneer het Hof de zaak ten gronde beoordeelt.

3. Besluit

Het Hof verwerpt, in twee afzonderlijke arresten, de vorderingen tot schorsing. Het dient nu nog uitspraak te doen over de beroepen tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest in de zaak 7494](#) en [die van het arrest in de zaak 7526](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)